

POWIATOWY URZĄD PRACY

ul. 1 Maja 8 18-200 Wysokie Mazowieckie, skryt. poczt. 53

☎ 275-86-12, fax. 275-86-13

e-mail biwy@praca.gov.pl

RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH W POWIECIE WYSOKOMAZOWIECKIM w 2011 roku

Marzec 2012 rok

1.WSTĘP	3
2. ANALIZA BEZROBOCIA WEDŁUG ZAWODÓW.	5
2.1.Bezrobotni według zawodów.	5
2.2.Napływ bezrobotnych według zawodów	8
2.3.Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy.	9
3. ANALIZA OFERT PRACY.	10
3.1.Oferty pracy według zawodów.	10
3.2. Oferty pracy według PKD	12
4. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH.	12
4.1. Zawody deficytowe i nadwyżkowe	12
4.2. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych	17
4.3.Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie	18
5. WNIOSKI	19

1. WSTĘP

Zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późniejszymi zmianami) jednym z zadań samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy jest opracowywanie analiz i sprawozdań rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

Opracowanie „Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie wysokomazowieckim w 2010 roku” stanowi analizę sytuacji na lokalnym rynku pracy powiatu wysokomazowieckiego. Podstawowym celem opracowania jest zdiagnozowanie zachodzących tu zmian w aspekcie zarówno popytu na pracę jak i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno - zawodowym. Na tej podstawie formułowane są oceny, wnioski i krótkotrwałe prognozy niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania systemu kształcenia i szkolenia bezrobotnych. Istotnym punktem raportu jest analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych na terenie powiatu wysokomazowieckiego, dokonywana na podstawie opracowanej w Departamencie Rynku i Pracy Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej metodologii ich wyodrębniania (monitoring).

Przygotowanie i opracowanie klasyfikacji zawodów deficytowych i nadwyżkowych pozwala na określenie tendencji i zmian powiatowego rynku pracy. Dodatkowo zdefiniowanie zawodów, na które występuje mniejsze lub większe zapotrzebowanie ze strony pracodawców umożliwia podejmowanie odpowiednich działań optymalizujących i umożliwiających dostosowanie kwalifikacji osób bezrobotnych do oczekiwań stawianych przez lokalnych pracodawców. Monitoring ma również istotne znaczenie w odniesieniu do wyznaczania kierunków szkolenia bezrobotnych, usprawniania poradnictwa zawodowego oraz ułatwiania realizacji programów aktywizujących osoby bezrobotne w celu promowania ich zatrudnienia.

Poprzez wskazanie kierunków rozwoju rynku pracy oraz ukazanie zmian zarówno w strukturze zarejestrowanych osób bezrobotnych jak i w strukturze składanych przez pracodawców ofert pracy niniejsza analiza może być również pomocna dla organów administracji samorządowej, pracodawców oraz dyrektorów szkół ponadgimnazjalnych. Może bowiem ułatwić podjęcie decyzji o wyborze zawodu przez osoby uczące się, kierunku zmiany doskonalenia zawodowego, uruchomieniu nowego kierunku kształcenia, jak również wskazać w jakich zawodach najłatwiej na lokalnym rynku pracy o pracowników, w przypadku jakich inwestycji łatwo może być o wykwalifikowaną siłę roboczą.

Podstawą opracowania są dane statystyczne jakimi dysponuje Powiatowy Urząd Pracy w Wysokiem Mazowieckiem za 2011 rok; dotyczą one terenu całego powiatu wysokomazowieckiego. Raport został opracowany w wyniku analizy porównawczej danych

statystycznych, poddając je wieloaspektowej weryfikacji według zmiennych takich jak: rodzaj zawodu, oferty pracy, grupy zawodowe, płeć osób bezrobotnych, długość pozostawania bez pracy, fluktuacja bezrobocia.

2. ANALIZA BEZROBOCIA WEDŁUG ZAWODÓW.

2.1. Bezrobotni według zawodów.

Powiat wysokomazowiecki charakteryzuje się niskim stopniem urbanizacji i dużym udziałem ludności związanej z rolnictwem indywidualnym, co ma znaczący wpływ na kształtowanie się rynku pracy. Zatrudnienie w rolnictwie znajdują nie tylko właściciele gospodarstw rolnych ale i członkowie ich rodzin. Jest to teren typowo rolniczy o wysokiej kulturze agrarnej.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wysokiem Mazowieckiem wynosiła 2330 osób i była wyższa od liczby osób zarejestrowanych na koniec 2010 roku o 215 osób. Stopa bezrobocia w powiecie na koniec 2011 roku kształtowała się na poziomie 8,7% (2010 rok - 8,0%).

Wśród wszystkich zarejestrowanych osób bezrobotnych najliczniejszą grupę, bo aż 84,03% (tj. 1958 osób) stanowili bezrobotni posiadający zawód wyuczony. Udział kobiet w tej grupie osób wyniósł 44,69%. Osób bezrobotnych nie posiadających zawodu było zarejestrowanych 372 (15,97%).

Struktura bezrobotnych według kwalifikacji zawodowych w układzie grup dużych wskazuje, że najliczniejszą kategorię tworzyły osoby posiadające zawody z grupy **średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych (kod grupy 31)**. Wskaźnik dla tej grupy wynosi 13,3811% ogółu bezrobotnych, w tym 10,2042% długotrwale bezrobotnych. Zarejestrowani to przede wszystkim: technicy rolnictwa i pokrewni, technicy mechanicy, technicy technologii żywności.

Drugą pod względem wielkości grupę tworzyli bezrobotni sklasyfikowani w grupie **robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni (kod grupy 75)**. Omawiana grupa dotyczy 10,2143% ogółu bezrobotnych, w tym 10,204% długotrwale bezrobotnych. W wyżej wymienionej dominują piekarze, cukiernicy i pokrewni, stolarze meblowi i pokrewni, masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni, krawcy.

Trzecią kategorię osób tworzyli bezrobotni sklasyfikowani w grupie **robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni (kod grupy 72)**. Stanowiły one 9,6018% ogółu bezrobotnych i 10,2042% długotrwale bezrobotnych. Zarejestrowani to przede wszystkim: mechanicy pojazdów samochodowych, ślusarze i pokrewni, mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych.

Duży odsetek stanowią także osoby posiadające kwalifikacje zawodowe należące do grupy **pracownicy usług osobistych (kod grupy 51)**. Wskaźnik dla tej grupy wynosi 8,5801% ogółu bezrobotnych, w tym 12,4716% długotrwale bezrobotnych. Zarejestrowani to przede wszystkim: kucharze, fryzjerzy, kelnerzy.

Następna dość liczna grupa zawodów wśród zarejestrowanych bezrobotnych to **sprzedawcy i pokrewni (kod grupy 52)**. Stanowili oni 8,5284% ogółu bezrobotnych, w tym 8,8424% długotrwale bezrobotnych. Zarejestrowani to przede wszystkim: sprzedawcy sklepowi (ekspedienci), sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej / internetowej.

Z kolei najmniej licznymi grupami byli bezrobotni sklasyfikowani w grupach :

- **Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy generalni (kod grupy 11)**. Stanowili 0,0511% ogółu bezrobotnych. Nie było w tej grupie ani absolwentów ani osób długotrwale bezrobotnych.
- **Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie (kod grupy 92)**. Stanowili 0,1145% ogółu bezrobotnych. Nie było w tej grupie ani absolwentów ani osób długotrwale bezrobotnych.
- **Leśnicy i rybacy (kod grupy 62)**. Stanowili 0,1143% ogółu bezrobotnych. Nie było w tej grupie ani absolwentów ani osób długotrwale bezrobotnych.
- **Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby (kod grupy 63)**. Stanowili 0,2286% ogółu bezrobotnych. Nie było w tej grupie ani absolwentów ani osób długotrwale bezrobotnych.
- **Pozostali pracownicy obsługi biura (kod grupy 44)**. Stanowili 0,1532% ogółu bezrobotnych. Nie było w tej grupie ani absolwentów ani osób długotrwale bezrobotnych.

Przechodząc z poziomu grup dużych na grupy elementarne, wyróżnić można grupy zawodowe o wysokim odsetku osób bezrobotnych. Należą do nich:

- Sprzedawcy sklepowi (5223) - (7,9155% ogółu zarejestrowanych),
- Mechanicy pojazdów samochodowych (7231) – (5,2605% ogółu bezrobotnych),
- Technicy rolnicy i pokrewni (3212) – (5,0051% ogółu bezrobotnych),
- Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych (3314) – (3,9837% ogółu bezrobotnych),
- Technicy mechanicy (3115) – (3,9837% ogółu bezrobotnych),

- Kucharze (5120) – (3,5240% ogółu bezrobotnych),
- Specjaliści do spraw administracji i rozwoju (2422) – (2,7068% ogółu bezrobotnych),
- Ślusarze i pokrewni (7222) – (2,5026% ogółu bezrobotnych).

W poniższej tabeli zawarto wykaz zawodów (o kodzie sześciocyfrowym), w których liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie pracy jest wysoka.

Bezrobotni wg zawodów w powiecie wysokomazowieckim – stan na 31.12.2011r.

(zał. T-I/P-1)

LP.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	w tym				
				kobiety	Absolwenci		powyżej 12 miesięcy	
					Razem	Kobiety	Razem	Kobiety
1.	"000000"	Bez zawodu	372	157	54	22	21	5
2.	"522301"	Sprzedawca*	139	121	8	6	35	31
3.	"314207"	Technik rolnik*	92	22	15	0	11	3
4.	"311504"	Technik mechanik*	73	6	5	0	17	1
5.	"331403"	Technik ekonomista*	70	55	6	4	11	10
6.	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	52	0	0	0	10	0
7.	"722204"	Ślusarz*	48	2	0	0	15	0
8.	"931301"	Robotnik budowlany	45	0	0	0	11	0
9.	"351203"	Technik informatyk*	44	13	9	1	7	4
10.	"723103"	Mechanik pojazdów samochodowych *	44	0	4	0	9	0
11.	"753105"	Krawiec*	44	44	0	0	9	9
12.	"613003"	Rolnik*	39	14	3	0	9	4
13.	"512002"	Kucharz małej gastronomii*	38	18	9	4	13	7
14.	"515303"	Robotnik gospodarczy	38	8	0	0	13	1
15.	"514101"	Fryzjer*	37	34	4	3	9	9
16.	"242217"	Specjalista administracji publicznej	32	22	6	6	5	4
17.	"512001"	Kucharz*	31	26	1	1	8	6
18.	"751204"	Piekarz*	31	6	2	1	9	1
19.	"235107"	Pedagog	30	25	9	7	4	3

20.	"711202"	Murarz*	30	0	1	0	12	0
21.	"752205"	Stolarz*	30	1	4	0	7	0
22.	"343403"	Technik organizacji usług gastronomicznych*	27	22	13	9	2	1
23.	"422402"	Technik hotelarstwa*	21	9	4	3	1	0
24.	"712501"	Monter / składacz okien	19	6	0	0	5	2
25.	"751105"	Rzeźnik - wędliniarz*	19	5	0	0	3	2
26.	"911207"	Sprzątaczką biurową	17	17	0	0	9	9
27.	"314412"	Technik technologii żywności - przetwórstwo mleczarskie	16	8	1	0	1	0
28.	"432103"	Magazynier	16	6	0	0	3	1
29.	"522305"	Technik handlowiec*	16	11	1	1	1	0
30.	"751201"	Cukiernik*	15	11	2	1	2	0

Z rankingu zawodów i specjalności wynika, że spośród 1958 osób bezrobotnych z określonym zawodem, zarejestrowanych w urzędzie pracy w końcu grudnia 2011r. najliczniejszą grupę stanowili sprzedawcy – 139 osób.

Kolejną grupę osób bezrobotnych co do liczebności stanowią: technik rolnik, technik mechanik, technik ekonomista, mechanik samochodów osobowych, ślusarz, robotnik budowlany – odpowiednio 92, 73, 70, 52, 48 i 45 osoby bezrobotne.

2.2.Napływ bezrobotnych według zawodów

Spośród osób zgłaszających się do PUP najwięcej osób rejestrowało się z grupy zawodów **średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych (kod grupy 31)**. Stanowili 14,0687% ogółu rejestrujących się osób. Należą do niej: technik rolnik (115 osób), technik mechanik (88 osób), technik technologii żywności (41 osób), technik technologii żywności – przetwórstwo mleczarskie (30 osób), technik budownictwa (15 osób) i technik elektronik (11 osób).

Drugą grupą zawodów, w której napływ bezrobotnych na ewidencję urzędu był znaczny stanowią **robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni (kod grupy 75)**. Grupa ta stanowi 9,1926%. Należą do niej: krawiec (46 osób), piekarz (34 osoby), stolarz (34 osoby), rzeźnik – wędliniarz (26 osób).

Trzecią grupą zawodów w której napływ bezrobotnych na ewidencję urzędu był znaczny stanowi **sprzedawcy i pokrewni (kod grupy 52)**. Grupa ta stanowiła 8,9925% ogółu napływu. Najliczniej reprezentowane były zawody: sprzedawca (173 osoby, w tym 26 absolwentów), technik handlowiec (32 osoby) i telemarketer (13 osób).

Czwartą w kolejności grupą byli **robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni (kod grupy 72)**. Grupa ta stanowiła 8,5932% ogółu napływu. Najliczniej reprezentowane były zawody: mechanik samochodów osobowych (67 osób), mechanik pojazdów samochodowych (55 osób), ślusarz (50 osób), oraz mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych (10 osób).

Osoby o wysokich kwalifikacjach tj. **specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania (grupa 24)** stanowili 4,9560% ogółu zarejestrowanych. W grupie tej bez pracy pozostawali m. in. specjaliści administracji publicznej (56 osób, w tym 20 absolwentów), pozostali specjaliści do spraw zarządzania i organizacji (17 osób, w tym 9 absolwentów), specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych (14 osób, w tym 6 absolwentów), specjalista do spraw badań społeczno - ekonomicznych (13 osób, w tym 5 absolwentów).

Bez pracy pozostawały także osoby z grupy **33 tj. średni personel do spraw biznesu i administracji** (5,5556%). Największy odsetek rejestrujących się osób zanotowano w zawodzie technik ekonomista (102 osoby, w tym 25 absolwentów), technik administracji (15 osób).

2.3. Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy.

Osoby poprzednio pracujące a będące bezrobotnymi na koniec miesiąca grudnia 2011r. (1848 osób) stanowiły 79,31% ogółu zarejestrowanych. Analiza bezrobotnych według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy wykazała, że dla największego odsetka tych osób (ponad 36% - 678 osób) nie udało się zidentyfikować rodzaju prowadzonej działalności przez pracodawców. Natomiast 321 osób (17,37%) pracowało w handlu hurtowym i detalicznym, naprawą pojazdów samochodowych, wyłączając motocykle, a ostatnim miejscem pracy dla 296 bezrobotnych (16,02%) był pracodawca zajmujący się przetwórstwem przemysłowym.

Spośród analizowanych sekcji PKD ostatniego miejsca pracy najniższy odsetek zarejestrowanych bezrobotnych dotyczył sekcji: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (0,0541% ogółu bezrobotnych poprzednio pracujących), górnictwo i wydobywanie (0,1623% ogółu bezrobotnych poprzednio pracujących), rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (0,7576% ogółu bezrobotnych poprzednio pracujących), działalność w zakresie usług

administrowania i działalność wspierająca (0,9740% ogółu bezrobotnych poprzednio pracujących),

Nie zanotowano natomiast osób bezrobotnych poprzednio pracujących w sekcjach: działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby, organizacje i zespoły eksterytorialne.

3. ANALIZA OFERT PRACY.

3.1.Oferty pracy według zawodów.

Ważnym elementem rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest analiza napływu ofert pracy, która pozwala na określenie nadwyżki i deficytu zasobów pracy w układzie zawodów i specjalności, grup zawodów, jak również sekcji działalności gospodarczej. Należy jednak pamiętać, że pomimo ustawowego obowiązku wielu pracodawców nie zgłasza informacji o wolnych miejscach zatrudnienia, dlatego też dane urzędów pracy nie mają charakteru wyczerpującego.

W 2011 roku ogłoszono do urzędu i pozyskano 998 ofert pracy.

Strukturę pozyskanych ofert pracy według grup zawodów przedstawia poniższe zestawienie, w którym wyodrębniono najliczniej występujące grupy zawodów według stanu na 31.12.2011 rok

Lp.	Kod zawodu	Nazwa grup zawodów	Oferty pracy	
			zgłoszone w 2011 roku	w końcu 2010 roku
1.	52	Sprzedawcy i pokrewni	14,8296	13,6364
2.	41	Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	13,5274	4,5455
3.	83	Kierowcy i operatorzy pojazdów	10,8216	18,1812
4.	71	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	9,6192	4,5455
5.	51	Pracownicy usług osobistych	7,4148	4,5455
7.	93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	6,7134	0
8.	75	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	6,1122	13,6364

9.	23	Specjaliści nauczania i wychowania	3,6072	4,5455
10.	72	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	3,507	9,091

Analizując dane przedstawione w załączniku T-II/P-3 i 3a dotyczące struktury ofert pracy w układzie grup dużych oraz elementarnych według klasyfikacji zawodów i specjalności wyodrębnić można propozycje zatrudnienia kierowane do:

- **Sprzedawcy i pokrewni w tym:**
 - Sprzedawca (522301) – 99 ofert
 - Telemarketer (524404) – 18 ofert
- **Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni:**
 - Pozostali pracownicy obsługi biurowej (411090) – 121 ofert pracy
 - Pracownik kancelaryjny (411003) - 6 ofert
- **Kierowcy i operatorzy pojazdów w tym:**
 - Kierowcy samochodu ciężarowego (833203) – 102 oferty
 - Kierowca samochodu dostawczego (832202) – 3 oferty
- **Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków) w tym:**
 - Brukarz (711601) – 29 ofert
 - Murarz (711202) – 14 ofert

Łącznie oferty skierowane do tych czterech grup zawodowych stanowiły 39,28% (392 oferty) ogółu ofert pracy zgłoszonych do urzędu pracy w 2011r.

Inne, równie licznie zgłaszane oferty pracy dotyczyły pracy w zawodach:

- Robotnik budowlany (931301) – 33 oferty
- Robotnik gospodarczy (515303) – 28 ofert
- Pomocnik mleczarski (932909) – 20 ofert
- Telemarketer (524404) – 18 ofert
- Magazynier (432103) – 17 ofert
- Opiekunka dziecięca (325905) – 16 ofert
- Kucharz (512001) - 16 ofert
- Murarz (711202) – 14 ofert
- Sprzątaczką biurowa (911207) – 14 ofert

Na koniec omawianego okresu w dyspozycji urzędu pozostawały 22 oferty pracy.

3.2. Oferty pracy według PKD

W 2011 roku pracodawcy zgłosili do Powiatowego Urzędu Pracy w Wysokiem Mazowieckiem 998 ofert pracy. Wolne miejsca pracy zgłaszane były przez pracodawców głównie w poniższych sekcjach PKD:

- Handel hurtowy i detaliczny naprawa pojazdów samochodowych wyłączając motocykle 23,7476% (237 ofert)
- Budownictwo 16,9339 % (169 ofert)
- Przetwórstwo przemysłowe 13,9279 % (139 ofert)
- Edukacja 7,4148% (74 oferty)
- Transport i gospodarka magazynowa 7,0140% (70 ofert)
- Administracja publiczna i obrona narodowa 5,8116% (58 ofert)

Oferty pracy pochodzące z powyższych sekcji klasyfikacji działalności stanowiły blisko 75% ogółu wszystkich pozyskanych ofert pracy.

4. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWY

4.1. Zawody deficytowe i nadwyżkowe

Zjawisko deficytu lub nadwyżki w poszczególnych zawodach odnosi się do stosunku średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy w danym zawodzie w 2011 roku do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie w analogicznym okresie. Aby prawidłowo zrozumieć opisywaną kategorię należy wyjaśnić pojęcia zawodu deficytowego i nadwyżkowego:

Przez ***zawód deficytowy*** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Przez ***zawód nadwyżkowy*** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Zawody, dla których średnia miesięczna liczba bezrobotnych wynosi zero, wskazuje na fakt braku możliwości obliczenia wskaźnika.

Z prowadzonych w ostatnich latach analiz wynika, że na wysokomazowieckim rynku pracy zawody deficytowe występują rzadziej aniżeli zawody nadwyżkowe. Oznacza to, że trudno jednoznacznie i bardzo wyraźnie określić, na które zawody występuje duże i nie realizowane zapotrzebowanie ze strony pracodawców.

W związku z powyższym, w pełni rzeczywisty popyt na poszczególne zawody powinien być rozpatrywany z uwzględnieniem wszystkich możliwych źródeł pozyskiwania nowych pracowników. Często zdarzają się bowiem sytuacje, że pracodawcy poszukując pracowników

korzystają nie tylko z usług urzędów pracy, traktując je jako alternatywne źródło pozyskiwania nowego personelu w stosunku do innych dostępnych metod rekrutacyjnych.

Do prezentacji i analizy zaliczono wszystkie zawody, dla których wskaźnik intensywności deficytu (stosunek średniej miesięcznej liczby ofert pracy zgłoszonych w badanym okresie do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w tym okresie jest wyższy niż 1,1.

Zawody deficytowe

(zawody deficytowe wg wskaźnika intensywności deficytu w 2011r.)

	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów w 2011r.
1.	"411090"	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	121,0000
2.	"833203"	Kierowca samochodu ciężarowego	11,3333
3.	"711601"	Brukarz	9,6667
4.	"541307"	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	9,0000
5.	"524502"	Sprzedawca w stacji paliw	6,0000
6.	"712202"	Glazurnik	6,0000
7.	"234201"	Nauczyciel przedszkola	5,0000
8.	"524902"	Doradca klienta	4,0000
9.	"933304"	Robotnik magazynowy	4,0000
10.	"751106"	Ubojowy	3,6667
11.	"941201"	Pomoc kuchenna	3,5000
12.	"325905"	Opiekunka dziecięca*	3,2000
13.	"233008"	Nauczyciel języka angielskiego	3,0000
14.	"712204"	Posadzkarz*	3,0000
15.	"932909"	Pomocnik mleczarski	2,8571
16.	"216602"	Grafik komputerowy multimedialny	2,0000
17.	"232001"	Nauczyciel / instruktor praktycznej nauki zawodu	2,0000
18.	"325402"	Technik masażysta*	2,0000
19.	"332203"	Przedstawiciel handlowy	2,0000

20.	"332302"	Zaopatrzeniowiec	2,0000
21.	"432303"	Ekspedytor	2,0000
22.	"441990"	Pozostali pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani	2,0000
23.	"513202"	Barman	2,0000
24.	"753403"	Tapicer meblowy	2,0000
25.	"523002"	Kasjer handlowy	1,7500
26.	"441203"	Listonosz	1,5000
27.	"711404"	Zbrojarz	1,5000
28.	"524404"	Telemarketer	1,3846
29.	"331301"	Księgowy	1,2500

Zawody **zrównoważone** (wartość wskaźnika zawiera się w przedziale 0,9-1,1) to zawody wykazujące równowagę na rynku pracy. Poniższa tabela przedstawia zawody zrównoważone występujące na wysokomazowieckim rynku pracy. Jest ich relatywnie mniej niż zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

LP.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1.	"432103"	Magazynier	1,0625
2.	"213290"	Pozostali specjaliści w zakresie rolnictwa, leśnictwa i pokrewni	1,0000
3.	"214110"	Towaroznawca	1,0000
4.	"227101"	Diagnosta laboratoryjny	1,0000
5.	"233006"	Nauczyciel historii	1,0000
6.	"251902"	Specjalista zastosowań informatyki	1,0000
7.	"311104"	Technik geodeta*	1,0000
8.	"321301"	Technik farmaceutyczny*	1,0000
9.	"325301"	Optyk okularowy	1,0000
10.	"341205"	Pracownik socjalny	1,0000
11.	"422603"	Rejestratorka medyczna	1,0000
12.	"621001"	Drwal / pilarz drzew	1,0000
13.	"712690"	Pozostali monterzy instalacji i urządzeń sanitarnych	1,0000
14.	"721208"	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	1,0000

15.	"723308"	Mechanik maszyn rolniczych	1,0000
16.	"732303"	Introligator poligraficzny	1,0000
17.	"911207"	Sprzątaczką biurowa	1,0000

Zawody nadwyżkowe charakteryzują się głównie tym, że wskaźnik intensywności nadwyżki jest mniejszy niż 0,9. Jest ich nieznacznie więcej niż zawodów deficytowych.

Zawody nadwyżkowe

(zawody nadwyżkowe wg wskaźnika intensywności nadwyżki w 2011r.)

	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów w 2011r.
1.	"515303"	Robotnik gospodarczy	0,8235
2.	"712303"	Tynkarz	0,8000
3.	"214202"	Inżynier budownictwa - budownictwo ogólne	0,6667
4.	"931301"	Robotnik budowlany	0,6600
5.	"711202"	Murarz*	0,6087
6.	"712604"	Monter instalacji i urządzeń sanitarnych*	0,6000
7.	"522301"	Sprzedawca*	0,5723
8.	"752208"	Stolarz meblowy	0,5333
9.	"512001"	Kucharz*	0,5161
10.	"211301"	Chemik	0,5000
11.	"214404"	Inżynier mechanik - maszyny i urządzenia przemysłowe	0,5000
12.	"241202"	Doradca finansowy	0,5000
13.	"243106"	Specjalista do spraw marketingu i handlu	0,5000
14.	"711402"	Betoniarz - zbrojarz*	0,5000
15.	"721207"	Spawacz ręczny gazowy	0,5000
16.	"741103"	Elektryk*	0,5000
17.	"753402"	Tapicer*	0,5000
18.	"962902"	Dozorca	0,5000
19.	"324002"	Technik weterynarii*	0,4000

20.	"513101"	Kelner*	0,3571
21.	"325907"	Terapeuta zajęciowy*	0,3333
22.	"532904"	Sanitariusz szpitalny	0,3333
23.	"711502"	Cieśla szalunkowy	0,3333
24.	"713102"	Malarz budowlany	0,3333
25.	"723303"	Mechanik maszyn i urządzeń budowlanych i melioracyjnych	0,3333
26.	"753303"	Szwaczka	0,3333
27.	"751105"	Rzeźnik - wędliniarz*	0,3077
28.	"214303"	Inżynier inżynierii środowiska - instalacje sanitarne	0,2857
29.	"712601"	Hydraulik	0,2727
30.	"228301"	Fizjoterapeuta	0,2500
31.	"522305"	Technik handlowiec*	0,2500
32.	"932101"	Pakowacz	0,2500
33.	"514101"	Fryzjer*	0,2444
34.	"752205"	Stolarz*	0,2353
35.	"741101"	Elektromonter instalacji elektrycznych	0,2000
36.	"741207"	Elektromonter (elektryk) zakładowy	0,2000
37.	"225101"	Lekarz weterynarii	0,1667
38.	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	0,1493
39.	"711401"	Betoniarz	0,1429
40.	"751104"	Rozbieracz – wykrawacz	0,1429
41.	"832203"	Kierowca samochodu osobowego	0,1250
42.	"911206"	Salowa	0,1250
43.	"961302"	Robotnik placowy	0,1250
44.	"411004"	Technik prac biurowych*	0,1176
45.	"751201"	Cukiernik*	0,1176
46.	"712501"	Monter / składacz okien	0,1000
47.	"751204"	Piekarz*	0,0882
48.	"723103"	Mechanik pojazdów samochodowych*	0,0727
49.	"311204"	Technik budownictwa*	0,0667
50.	"753105"	Krawiec*	0,0435
51.	"722204"	Ślusarz*	0,0400
52.	"311504"	Technik mechanik*	0,0114

Ze zgromadzonego materiału wynika, iż w/w zawody charakteryzują się niedopasowaniem popytu i podaży na rynku pracy. Występowanie większej ilości zawodów nadwyżkowych niż deficytowych oznacza, że istnieje mniejsze zapotrzebowanie na pracowników o takich czy innych kwalifikacjach niż rzeczywista liczba ludzi je posiadających.

Należy również zauważyć, że statystyki powiatowe nie wykazują licznie występujących ofert pracy, które napływają do służb zatrudnienia w formie ofert pośrednictwa otwartego i bez woli korzystania z aktywnego pośrednictwa ze strony urzędu. Miejsca pracy na tablicach ogłoszeniowych uwzględnione w statystyce ofert pracy znacznie zmieniałyby obraz końcowy ilości i występowania zawodów nadwyżkowych i deficytowych.

Dokonując analizy zawodów nadwyżkowych i deficytowych należy zwrócić także uwagę na fakt, iż dane statystyczne wykazane w wydrukach komputerowych w niektórych przypadkach odbiegają od faktycznego zapotrzebowania rynku pracy zarówno w podaż jak i w popyt na niektóre grupy zawodów. Sytuacja ta wynika ze zmiany klasyfikacji zawodów oraz nieprzejrzystego określania stanowisk w zgłaszanych przez pracodawców ofertach pracy.

4.2. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Analizując tabelę rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych pod względem intensywności nadwyżki (deficytu) zawodu stwierdzić należy, że wśród 39 dużych grup zawodów w najlepszej sytuacji pozostają **pomoce domowe i sprzątaczk** (kod grupy zawodów 91) – wskaźnik intensywności nadwyżki wynosi 0,9677, **robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)** (kod grupy zawodu 71) – wskaźnik intensywności nadwyżki wynosi 0,7742 i **ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych** (kod grupy 96) – wskaźnik intensywności nadwyżki wynosi 0,7333. Powyższe wskaźniki są najbliższe wartości 0,9, od której przyjmuje się występowanie równowagi na rynku pracy.

Dla 22 dużych grup zrównoważenie nie jest możliwe, gdyż wartość wskaźnika waha się w przedziale 0,6578 – 0,0141 i w tak dużej nadwyżce są niektóre zawody wymagające wyższego wykształcenia np. **specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych** (kod grupy zawodów 21, wskaźnik 0,1042), **specjaliści do spraw zdrowia** (kod grupy 22, wskaźnik 0,2500), średniego wykształcenia np. **technicy informatycy** (kod grupy 35, wskaźnik 0,0145), **średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych** (kod grupy 31, wskaźnik 0,0341), **średni personel do spraw biznesu i administracji** (kod grupy 33, wskaźnik 0,1871), **średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny** (kod grupy 34, wskaźnik 0,2264) jak i zawody związane z wykonywaniem prac prostych np. **robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji**

wyrobów tekstylnych i pokrewni (kod grupy zawodów 71, wskaźnik 0,2652) czy **rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni** (kod grupy zawodów 73, wskaźnik 0,1667).

Natomiast w 9 dużych grupach, dla których wskaźnik intensywności deficytu wynosi powyżej 1,1 znaleźli się między innymi: **pracownicy do spraw finansowo - statystycznych i ewidencji materiałowej** (kod grupy zawodów 43, wskaźnik 1,1111), **pozostali pracownicy obsługi biurowej** (kod grupy 44, wskaźnik 1,7143), **kierowcy i operatorzy pojazdów** (kod grupy 83, wskaźnik 3,0000), **sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni** (kod grupy 41, wskaźnik 7,5000).

Należy w tym miejscu zaznaczyć, że żadna z grup zawodowych nie osiągnęła wskaźnika 1,0000 (zawody zrównoważone).

Ostatnie cztery pozycje w rankingu zawodów pod względem wielkości wskaźnika intensywności deficytu zawodów zajmują zawody dla których średnia miesięczna liczba zgłoszonych ofert pracy w danym zawodzie wynosiła zero. Należą do nich zawody z dużych grup:

- Monterzy,
- Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby,
- Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury,
- Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy generalni

4.3.Ranking zawodów generujących długotrwale bezrobocie

Osoby bezrobotne pozostające w rejestrze ponad 12 miesięcy na koniec 2011 roku stanowiły blisko 28% ogółu osób bezrobotnych. W tej sytuacji ważne jest posiadanie wiedzy dotyczącej kwalifikacji zawodowych osób długotrwale bezrobotnych. Dokonana analiza bazy pozwoliła ustalić ranking zawodów (według dużych grup) generujących długotrwale bezrobocie. Na pierwszym miejscu znajduje się grupa zawodowa **kierowcy i operatorzy pojazdów** (kod grupy 83, wskaźnik 0,4737), **monterzy** (kod grupy 82, wskaźnik 0,4615), **pomoce domowe i sprzątaczk** (kod grupy 91, wskaźnik 0,3824), **ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych** (kod grupy 96, wskaźnik 0,3571), **sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni** (kod grupy 41, wskaźnik 0,3571), **robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)** (kod grupy 71, wskaźnik 0,3333), **pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki** (kod grupy 94, wskaźnik 0,3333), **pracownicy usług osobistych** (kod grupy 51, wskaźnik 0,3274)

Zarejestrowane osoby długotrwale bezrobotne występują w 208 grupach zawodowych. (elementarnych). Wskaźnik długotrwałego bezrobocia równy 1,0 oznacza, że wszystkie osoby w tych zawodach to osoby długotrwale bezrobotne. W na koniec 2011 roku takich grup

zawodów było 13, m.in. dekarze, kierowcy do spraw logistyki i pokrewni, technicy nauk chemicznych, fizycznych i pokrewni, konduktorzy i pokrewni.

Wskaźnik długotrwałego bezrobocia niższy od 1,0, a wyższy od 0,5 oznacza, iż osoby o zawodach z tego przedziału wskaźnika należy zaliczyć do zagrożonych długotrwałym bezrobociem. W 6 grupach zawodów znaleźli się między innymi: barmani, posadzkarze, parkieciarze i glazurnicy, szwaczki, hafciarki i pokrewni, pakowacze.

Wskaźnik długotrwałego bezrobocia równy 0,5 oznacza, iż liczba zarejestrowanych bezrobotnych w danych zawodach, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, jest o połowę niższa od liczby ogółem zarejestrowanych bezrobotnych w tych zawodach. Grup zawodów o tym wskaźniku było 10. Są to m.in. lakiernicy, ogrodnicy, kosmetyczki i pokrewni, tynkarze i pokrewni, specjaliści do spraw ochrony środowiska.

Wskaźnikiem długotrwałego bezrobocia o wartości poniżej 0,5 charakteryzowało się 70 zawodów: między innymi: malarze i pokrewni, murarze i pokrewni, kierowcy samochodów osobowych i dostawczych, sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej/internetowej, kelnerzy, kucharze, szklarze, fryzjerzy, ślusarze i pokrewni, gospodarze budynków, pracownicy obsługi biurowej, kierowcy samochodów ciężarowych, technicy mechanicy, mechanicy pojazdów samochodowych, technicy budownictwa, ekonomiści.

Bardzo duża liczba zawodów bo aż 109 nie generuje długotrwałego bezrobocia należą do nich między innymi: farmaceuci, kasjerzy bankowi i pokrewni, kasjerzy i sprzedawcy biletów, nauczyciele szkół podstawowych, sekretarki, technicy leśnictwa, technicy weterynarii, technicy farmaceutyczni, chemicy, cieśle i stolarze budowlani, fizjoterapeuci, spawacze i pokrewni, opiekunowie dziecięcy, monterzy izolacji, robotnicy budowy dróg i pokrewni, drukarze, przedstawiciele handlowi, psychologzy i pokrewni.

Wnioski

W oparciu o sporządzony ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych, analizę napływu bezrobotnych oraz ofert pracy według zawodów nasuwają się następujące wnioski:

1. Na koniec 2011 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych zwiększyła się o 215 osób w porównaniu do stanu z końca grudnia 2010 roku.
2. W rejestrach powiatowego urzędu pracy:
 - Wśród wszystkich zarejestrowanych najliczniejszą grupę stanowią bezrobotni posiadający zawód wyuczony (84,03%),
 - Osoby bezrobotne bez kwalifikacji zawodowych stanowiły 15,97%.

3. Struktura bezrobotnych według kwalifikacji zawodów w układzie grup dużych wskazuje, że najliczniejszą kategorię tworzyły osoby posiadające zawód z grupy średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych (technicy rolnictwa i pokrewni, technicy mechanicy, technicy technologii żywności).
4. Analogicznie do poprzednich lat największa płynność utrzymuje się w zawodzie sprzedawcy (najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych, najwięcej zgłoszonych ofert pracy).
5. Wśród napływających do PUP ofert pracy dominują oferty dla zawodów związanych z pracami prostymi oraz niewymagających wysokich kwalifikacji (sprzedawca, pozostali pracownicy obsługi biurowej). Znaczący odsetek wśród ogółu zgłaszanych ofert pracy stanowią propozycje dla osób posiadających kwalifikację kierowcy samochodu ciężarowego.
6. W 2011 roku urząd dysponował 998 ofertami pracy. Wolne miejsca pracy zgłaszane były przez pracodawców w sekcjach PKD: handel hurtowy i detaliczny naprawa pojazdów samochodowych wyłączając motocykle (237 ofert), budownictwo (169 ofert), przetwórstwo przemysłowe (137 ofert), edukacja (94 oferty), transport i gospodarka magazynowa (70 ofert), administracja publiczna i obrona narodowa (58 ofert).
7. Przeprowadzona analiza obrazuje, iż największy deficyt zasobów pracy występuje w zawodach: kierowca samochodu ciężarowego, pozostali pracownicy obsługi biurowej, brukarz, pracownik ochrony fizycznej bez licencji, sprzedawca na stacji paliw, glazurnik, nauczyciel przedszkola, robotnik magazynowy, ubojowy, opiekunka dziecięca, posadzkarz, pomocnik mleczarski.
8. Największą nadwyżką zasobów pracy charakteryzują się zawody: robotnik gospodarczy, tynkarz, murarz, robotnik budowlany, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, kucharz, stolarz meblowy, inżynier budownictwa – budownictwo ogólne, specjalista do spraw marketingu i handlu, betoniarz – zbrojarz, elektryk, tapicer, technik weterynarii, kelner, malarz budowlany, szwaczka, hydraulik, technik handlowiec, mechanik samochodów osobowych, doradca finansowy, inżynier mechanik – maszyny i urządzenia przemysłowe. Zawody nadwyżkowe występują w większej liczbie niż zawody deficytowe.
9. Klasyfikacja zawodów i specjalności nie odpowiada szybko zmieniającej się sytuacji na rynku pracy. Rozbieżności w nazewnictwie zawodów mają swoje odzwierciedlenie w przypisaniu zawodów do określonych grup i doborze ich do konkretnych stanowisk pracy.

10. Wzrost zapotrzebowania na pracowników w określonych zawodach i specjalnościach wymaga uświadomienia osobom bezrobotnym wkraczającym lub powracającym na rynek pracy potrzeby doksztalcania się, a nawet zmiany kwalifikacji zawodowych. W aspekcie omawianego problemu dużego znaczenia nabierają szkolenia osób bezrobotnych, które mogą mieć wpływ na ograniczenie bezrobocia wśród zawodów nadwyżkowych.

Opracował: Marcin Ostrowski

DYREKTOR
POWIATOWEGO URZĘDU PRACY
Maria Modrzejewska